

Spis treści

Wykaz skrótów	11
Podziękowania	15
Rozdział 1. Wprowadzenie do problematyki nadzoru korporacyjnego	
– cel i założenia opracowania	17
1.1. Przedmiot i cel opracowania	17
1.2. Struktura opracowania	19
1.3. Podstawowe problemy i hipotezy badawcze	21
1.3.1. Uwagi wprowadzające	21
1.3.2. Problemy teorii nadzoru korporacyjnego	21
1.3.3. Hipotezy badawcze	23
1.4. Metodologia badań	25
1.5. Założenia terminologiczne	33
1.5.1. Tłumaczenie terminu <i>corporate governance</i>	33
1.5.2. Definicja nadzoru korporacyjnego	36
1.5.3. Terminy „spółka” i „korporacja”	42
1.5.4. Spółka państwowa – spółka Skarbu Państwa	43
1.5.5. Interesariusze	43
1.5.6. Założenia szczegółowe dotyczące terminów stosowanych w opracowaniu	44
Rozdział 2. Przegląd teorii nadzoru korporacyjnego	46
2.1. Uwagi wprowadzające	46
2.2. Teoria zasobowa	49
2.3. Teoria interesariuszy	51
2.3.1. Założenia teorii interesariuszy	51
2.3.2. Zakres pojęcia interesariusza	51
2.3.3. Perspektywy teorii interesariuszy	52
2.3.4. Krytyka teorii interesariuszy	54
2.3.5. Zastosowanie teorii interesariuszy w spółkach Skarbu Państwa	57
2.4. Teorie integrujące	58
2.4.1. Uwagi wprowadzające	58
2.4.2. Teoria interesariuszy-agencji	58

2.4.3. Teoria interesariuszy-kontraktów	60
2.5. Teoria agencji	62
2.5.1. Założenia i geneza problemu agencji	62
2.5.2. Nurty teorii agencji	64
2.5.3. Kontrakt jako instrument ograniczania problemu agencji ...	64
2.5.4. Wady i zalety teorii agencji	65
2.5.5. Praktyczne znaczenie teorii agencji w spółkach Skarbu Państwa	66
2.6. Teoria stewarda	68
2.7. Teoria instytucjonalna	68
2.8. Teoria hegemonii menedżerskiej	70
2.9. Teorie neoinstytucjonalne	70
2.10. Teoria kosztów transakcyjnych	72
2.11. Teoria praw własności	74
2.11.1. Własność w sensie ekonomicznym a własność w sensie prawnym	74
2.11.2. Władza wynikająca z własności ekonomicznej	75
2.11.3. Założenia teorii praw własności	75
2.11.4. Koszty transakcyjne a koszty własności	78
2.11.5. Problemy efektywnej alokacji praw własności	80
2.12. Teoria kontraktów	82
2.13. Teoria pogoni za rentą	84
2.14. Teoria sygnałów	84

Rozdział 3. Uwarunkowania funkcjonowania spółek Skarbu Państwa

i nadzoru korporacyjnego w tych spółkach	86
3.1. Prawne uwarunkowania działalności gospodarczej państwa	86
3.1.1. Działalność gospodarcza państwa w Konstytucji RP	86
3.1.2. Dobro wspólne jako determinanta działalności gospodarczej państwa	87
3.1.3. Sprawiedliwość społeczna	89
3.1.4. Interes publiczny jako praktyczne odniesienie dobra wspólnego w działalności gospodarczej państwa	90
3.2. Nadzór korporacyjny a własność państwowa	92
3.2.1. Uwagi wprowadzające	92
3.2.2. Własność państwowa	93
3.2.3. Państwo jako <i>imperium</i> i jako <i>dominium</i>	94
3.2.4. Skarb Państwa	95
3.2.5. Prywatyzacja a nadzór korporacyjny	97
3.3. Spółki Skarbu Państwa	100
3.3.1. Szczególne cechy i uwarunkowania funkcjonowania spółek Skarbu Państwa	100
3.3.2. Cel i interes spółki kapitałowej	101
3.3.3. Interes publiczny jako determinanta celów spółek Skarbu Państwa	117
3.3.4. Polityczne uwarunkowania nadzoru korporacyjnego w spółkach Skarbu Państwa	122

Rozdział 4. Model regulacyjny nadzoru korporacyjnego w spółkach

Skarbu Państwa	130
4.1. Wprowadzenie do problematyki roli prawa w nadzorze korporacyjnym	130
4.1.1. Cel i przedmiot rozdziału	130
4.1.2. Rola prawa w nadzorze korporacyjnym w spółkach Skarbu Państwa	131
4.1.3. Problemy regulacji dotyczących spółek Skarbu Państwa ...	134
4.2. System regulacji nadzoru korporacyjnego	139
4.2.1. Akty prawne dotyczące nadzoru korporacyjnego	139
4.2.2. Ustawy i rozporządzenia	139
4.2.3. Akty prawa wewnętrznego	140
4.2.4. Zasady nadzoru właścicielskiego	140
4.2.5. Wytyczne OECD dotyczące nadzoru korporacyjnego w przedsiębiorstwach publicznych	143
4.2.6. Regulacje prawa Unii Europejskiej w zakresie nadzoru korporacyjnego	145
4.2.7. Statuty spółek Skarbu Państwa	148
4.3. Regulacje nadzoru korporacyjnego dotyczące członków organów spółek Skarbu Państwa	149
4.3.1. Uwagi wprowadzające	149
4.3.2. Powołanie członków organów spółek Skarbu Państwa	150
4.3.3. Kwalifikacje członków organów spółek kapitałowych	160
4.3.4. Niezależność członków organów spółek Skarbu Państwa ...	163
4.3.5. Wynagrodzenie członków zarządów i rad nadzorczych ...	170
4.3.6. Pełnomocnik wspólnika	175
4.4. Relacje pomiędzy organami spółek Skarbu Państwa	176
4.4.1. Uwagi wprowadzające	176
4.4.2. Relacje walne zgromadzenie – zarząd	177
4.4.3. Relacje zarząd – rada nadzorcza	183
4.4.4. Relacje rada nadzorcza – komórki organizacyjne MSP nadzorujące spółki (ZNW)	185
4.5. Prawne ograniczenia dysponowania zyskiem spółek Skarbu Państwa	188
4.6. Uprawnienia pracowników w spółkach Skarbu Państwa	190
4.6.1. Uwagi wprowadzające	190
4.6.2. Uprawnienia pracowników w zakresie wyboru członków organów spółek Skarbu Państwa	190
4.6.3. Prawo pracowników do objęcia akcji spółki	194
4.6.4. Rady pracowników jako forma partycypacji pracowniczej w zarządzaniu spółkami	196
4.6.5. Uprawnienia związków zawodowych w spółkach Skarbu Państwa	198
4.6.6. Pracownicy jako interesariusze spółek Skarbu Państwa – podsumowanie	201
4.7. Nadzór właścicielski Ministra Skarbu Państwa	203
4.7.1. Uwagi wprowadzające	203
4.7.2. Wielość ról Ministra Skarbu Państwa wobec spółek Skarbu Państwa	204

4.7.3. Struktura organizacyjna nadzoru właścicielskiego w spółkach Skarbu Państwa	216
4.7.4. Rola pracowników Ministerstwa Skarbu Państwa w nadzorze właścielskim	219
Rozdział 5. Mechanizmy nadzoru korporacyjnego w spółkach Skarbu Państwa ...	222
5.1. Rola i rodzaje mechanizmów nadzoru korporacyjnego	222
5.2. Zewnętrzne mechanizmy nadzoru korporacyjnego	223
5.3. Wewnętrzne (prawne) mechanizmy nadzoru korporacyjnego w spółkach Skarbu Państwa	225
5.3.1. Uwagi wprowadzające	225
5.3.2. Rady nadzorcze	225
5.3.3. Nadzór urzędniczy	252
5.3.4. Prawa akcjonariuszy	269
5.3.5. Wewnętrzne mechanizmy nadzoru korporacyjnego – podsumowanie i wnioski	276
Rozdział 6. Problemy nadzoru korporacyjnego w spółkach Skarbu Państwa ...	290
6.1. Podstawowe problemy badawcze	290
6.2. Problem własności ekonomicznej	291
6.3. Problem interesariuszy spółek Skarbu Państwa	306
6.4. Problem agencji	319
Rozdział 7. Podsumowanie	332
7.1. Wnioski w zakresie celu opracowania	332
7.2. Wnioski dotyczące celów spółek Skarbu Państwa	332
7.3. Wnioski dotyczące mechanizmów nadzoru korporacyjnego	335
7.4. Wnioski dotyczące problemów nadzoru korporacyjnego w spółkach Skarbu Państwa	340
7.4.1. Weryfikacja hipotez badawczych dotyczących problemu teorii praw własności	340
7.4.2. Weryfikacja hipotezy badawczej dotyczącej problemu teorii interesariuszy	343
7.4.3. Weryfikacja hipotezy badawczej dotyczącej problemu teorii agencji	346
7.5. Ograniczenia i propozycje badań na przyszłość	348
7.6. Propozycje nowych rozwiązań w zakresie nadzoru korporacyjnego w spółkach Skarbu Państwa	351
Bibliografia	357
Spis rysunków, tabel i wykresów	373